

2026-05-27 Nr. NV-1425

ĮSTATYMO PROJEKTAS Nr.: TAP-26-537(2); 26-538(2); 26-539(2); 26-540 (2) TAIS-26-3887(3); 26-3885(3); 26-3884(3); 26-6801(2).		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO KODEKSO 147, 157, 256, 270, 270(1), 270(3), 270(4), 277(1) IR 308 STRAIPSNIŲ BEI PRIEDO PAKEITIMO IR KODEKSO PAPILDYMO 270(5), 270(6), 273(1), 274(1) IR 276(5) STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMO KODEKSO 487 IR 579 STRAIPSNIŲ BEI PRIEDO PAKEITIMO IR KODEKSO PAPILDYMO 21(2) STRAIPSNIŲ ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS KRIMINALINĖS ŽVALGYBOS ĮSTATYMO NR. XI-2234 8 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ (toliau – Įstatymo projektai)		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	<i>Pasirenkama</i> <input checked="" type="checkbox"/> Taip <input type="checkbox"/> Ne	Teisingumo ministerija	<i>Pasirenkama</i> <input checked="" type="checkbox"/> TAP <input type="checkbox"/> LRV pasitarimas <input type="checkbox"/> LRV posėdis <input type="checkbox"/> Nesvarstyta 2026-05-26	<i>Pasirenkama</i> <input type="checkbox"/> Svarstyti TAP <input type="checkbox"/> Svarstyti LRV pasitarime <input checked="" type="checkbox"/> Svarstyti LRV posėdyje <input type="checkbox"/> Gražinti tobulinti
Įgyvendina Vyriausybės programą	<i>Pasirenkama</i> <input checked="" type="checkbox"/> Taip <input type="checkbox"/> Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Įstatymų projektais į nacionalinę teisę perkeliama Europos Parlamento ir Tarybos 2024 m. balandžio 11 d. ir birželio 13 d. priimtos:

- direktyva 2024/1203 dėl aplinkos apsaugos baudžiamosios teisės priemonėmis, kuria pakeičiama direktyva 2008/99/ EB (toliau – *Direktyva dėl aplinkos apsaugos*);
- direktyva 2024/1712, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2011/36/ES dėl prekybos žmonėmis prevencijos, kovos su ja ir nukentėjusiųjų apsaugos (toliau – *Direktyva dėl prekybos žmonėmis*) dėl prekybos žmonėmis kartu – Direktyvos) nuostatas.

Europos Sąjungos teisės aktų ir Lietuvos nacionalinės teisės aktų nuostatų analizė atskleidė, kad nacionalinis teisinis reguliavimas dėl aplinkos apsaugos ir prekybos žmonėmis apsaugos baudžiamosios teisės normomis nepakankamas ir neatitinka Direktyvose keliamų reikalavimų pilna apimtimi.

Direktyva dėl aplinkos apsaugos yra siekiama užtikrinti platesnę aplinkos apsaugą visoje Europos Sąjungoje, nes daugėja aplinkai kenkiančių nusikalstamų veikų, didėja jų poveikis, tokie nusikaltimai vis dažniau peržengia valstybių narių sienas. Direktyva išplečiamas nusikalstamų veikų sąrašas, numatomos griežtesnės sankcijos, į nacionalinį teisinį reguliavimą įvedamos naujos ir patikslinamos esamos sąvokos, susijusios su aplinkos apsauga.

Direktyva dėl prekybos žmonėmis rekomenduoja išplėsti dabartinę baudžiamosios atsakomybės taikymo praktiką, užtikrinti, kad prekybos žmonėmis aukos nebūtų baudžiamos už bet kokią neteisėtą veiką, kurią jos buvo priverstos padaryti tiesiogiai dėl to, kad tapo šio nusikaltimo aukomis, sudaryti papildomas galimybes aukoms pranešti ir kreiptis pagalbos bei sumažinti baimę būti patrauktoms atsakomybėn.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Siūloma:

- Baudžiamajo kodekso projektu:
 - ✓ numatyti prekybos žmonėmis ir vaiko pirkimo arba pardavimo nusikaltimų padarymų būdus, apimant išnaudojimą surogatinei motinystei, informacinių ir ryšių technologinių priemonių naudojimą nusikalstamos veikos atlikimui ir pan.;
 - ✓ užtikrinti asmenų, nukentėjusiųjų nuo prekybos žmonėmis, apsaugą ir numatyti lengvesnius baudžiamosios atsakomybės taikymo atvejus, kai nusikaltimas yra padaromas nepilnamečiui, nepaisant nusikaltimo padarymo būdo ir numatyti atleidimą nuo bet kokios teisinės atsakomybės, neapsiribojant atleidimu tik nuo baudžiamosios atsakomybės;
 - ✓ padidinti įtraukimo į prostituciją laisvės atėmimo bausmės ribas (vietoj laisvės atėmimo nuo 3 iki 10 metų nustatyti laisvės atėmimą nuo 4 iki 12 metų), suvienodinant su BK 147 (prekyba žmonėmis) ir 157 (vaiko pardavimas arba pirkimas) straipsnių sudėtimis (laisvės atėmimas nuo 4 iki 12 metų);
 - ✓ patikslinti tam tikrų nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų aplinkai ir žmonių sveikatai sudėtis, didinti nustatytas sankcijų ribas ir Baudžiamąjį kodeksą papildyti naujomis nusikalstamomis veikomis:
 - įtvirtinti naujos sudėties nusikalstamą veiką – plataus masto žalos sukėlimą aplinkai;
 - numatyti baudžiamąją atsakomybę už importavimą ar eksportavimą bet kokio pavidalo ir fizinės būsenos branduolines ar radioaktyviąsias medžiagas arba kitus jonizuojančios spinduliuotės šaltinius (BK 256 straipsnis);

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

▪ griežtinti baudžiamąją atsakomybę už nusikalstamas veikas aplinkai ir žmonių sveikatai (BK 270, 270 (1) straipsniai), t. y už aplinkos apsaugos arba gamtos išteklių naudojimo priežiūros ir naudojimo taisyklių pažeidimą bei neteisėtą disponavimą ozono sluoksnį ardančiomis medžiagomis) - didinant laisvės atėmimo bausmės ribą iki 5 metų;

▪ numatyti naujos sudėties nusikalstamas veikas – neteisėtą paviršinio ar požeminio vandens iš paviršinių ar požeminių telkinių išgavimą (BK 270(3) straipsnis); neteisėtą laivų perdirbimą (BK 270(6) straipsnis); prekių ar produktų pateikimą rinkai arba teikimą rinkai (BK 273(1) straipsnis); plataus masto didelės žalos sukėlimą („ekocidas“) (BK 274(1) straipsnis); disponavimą cheminėmis medžiagomis (BK 276(5) straipsnis);

▪ įvesti naujas, Direktyvoje dėl aplinkos apsaugos, vartojamas sąvokas – „plataus masto žala“ ir „substancija“ (BK 277(1) straipsnis).

- Administracinių nusižengimų kodekso projektu siekiama stiprinti nukentėjusių nuo prekybos žmonių apsaugą ir numatyti jų atleidimą nuo administracinės atsakomybės už veiksmus, kurių jie buvo priversti imtis būdami išnaudojami.

- Kriminalinės žvalgybos įstatymo projektu siekiama papildyti atvejus, kuomet gali būti atliekama kriminalinė žvalgyba – į šiuos atvejus įtraukiant aukščiau minėtus nusikaltimus aplinkai ir žmonių sveikatai, siekiant sudaryti prielaidas gerinti šių sunkių nusikalstamų veikų ištyrimą.

PAPILDOMŲ LĖŠŲ POREIKIS ☐ Taip ☒ Ne

**ADMINISTRACINĖ
NAŠTA
(PRISITAIKYMO
IŠLAIDOS)**
☐ Taip ☒ Ne

GYVENTOJAMS

☐ Taip ☒ Ne

ŪKIO SUBJEKTAMS

☐ Taip ☒ Ne

**VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBIŲ INSTITUCIJOMS IR
ĮSTAIGOMS**

☐ Taip ☒ Ne

Įstatymų projektų rengėjai administracinės naštos neidentifikuoja.

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS IR PROJEKTO DERINIMAS

☐ TM ☐ FM ☒ AM ☐ EIM ☐ EM ☐ KAM ☐ KM ☐ SADM ☐ SAM ☐ SM ☐ ŠMSM ☐ URM ☒ VRM ☐ ŽŪM ☐ LSA
☐ Verslo asociacijos ☐ Profesinės asociacijos ☐ Nevyriausybinių organizacijų ☒ Kita

Įstatymų projektai taip pat derinti su Generaline prokuratūra, Nacionaline teismų administracija, Kovos su prekyba žmonėmis ir išnaudojimu organizacija, Valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba.

Derinimo pažyma parengta dėl Teisėjų tarybos, Generalinės prokuratūros, Aplinkos ministerijos, Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos, Vidaus reikalų ministerijos pastabų ir pasiūlymų. Derinimo pažymoje pateikiami argumentai, kuriais remiantis iš dalies atsižvelgiama arba neatsižvelgiama į minėtų institucijų pasiūlymus, iš esmės atitinka Direktyvų dėl aplinkos apsaugos ir prekybos žmonėmis prevencijos nuostatas ir siekį naujuoju teisiniu reguliavimu ištaisyti nacionalinio reguliavimo trūkumus.

PASIŪLYMAI IR KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Nėra

PAŽYMĄ PARENGĖ

Artūras Norkevičius

Viešojo valdymo grupė, vyresnysis patarėjas